

Βρυξέλλες, 20.12.2017
COM(2017) 815 final

**ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ**

**Πρώτη έκθεση στο πλαίσιο του μηχανισμού αναστολής της απαλλαγής από την
υποχρέωση θεώρησης**

{SWD(2017) 480 final}

I. Εισαγωγή

Η ελευθέρωση του καθεστώτος θεωρήσεων αποτελεί ένα από τα ισχυρότερα εργαλεία της Ένωσης για τη διευκόλυνση των επαφών μεταξύ των λαών και την ενίσχυση των δεσμών μεταξύ των πολιτών τρίτων χωρών και των πολιτών της Ένωσης. Η παρούσα έκθεση έχει συνταχθεί στο πλαίσιο της εκτέλεσης του καθήκοντος της Επιτροπής να παρακολουθεί τη συνεχή εκπλήρωση των απαιτήσεων για την ελευθέρωση του καθεστώτος των θεωρήσεων από τρίτες χώρες και να υποβάλλει σχετική έκθεση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο τουλάχιστον μία φορά τον χρόνο σύμφωνα με το άρθρο 1α παράγραφος 2β του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 539/2001¹ και τη δήλωση της Επιτροπής της 17ης Φεβρουαρίου 2017².

Η εκτίμηση των κριτηρίων αξιολόγησης για την ελευθέρωση του καθεστώτος των θεωρήσεων αφορά χώρες που έχουν ολοκληρώσει επιτυχώς διαλόγους για την ελευθέρωση του καθεστώτος των θεωρήσεων σύμφωνα με τα σχετικά σχέδια δράσης και τους χάρτες πορείας, δηλαδή τις χώρες των Δυτικών Βαλκανίων και της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης. Η έκθεση εστιάζει σε συγκεκριμένους τομείς³ που έχουν προσδιοριστεί για κάθε χώρα, στους οποίους κρίνεται αναγκαία περαιτέρω παρακολούθηση και λήψη μέτρων για να εξασφαλιστεί η συνέχεια και η βιωσιμότητα της προόδου που επιτεύχθηκε στο πλαίσιο της διαδικασίας ελευθέρωσης του καθεστώτος των θεωρήσεων. Επομένως, δεν καλύπτονται από την παρούσα έκθεση κριτήρια αξιολόγησης και δεσμεύσεις με σταθερές επιδόσεις υλοποίησης. Η Επιτροπή υποβάλλει λεπτομερείς εκθέσεις σχετικά με την ευρύτερη κατάσταση στον τομέα των εσωτερικών υποθέσεων και της δικαιοσύνης, η οποία είναι επίσης σημαντική για την εκπλήρωση των δεσμεύσεων ως προς την ελευθέρωση του καθεστώτος των θεωρήσεων, στο πλαίσιο της δέσμης μέτρων για τη διεύρυνση όσον αφορά τις χώρες των Δυτικών Βαλκανίων⁴ και στο πλαίσιο της εφαρμογής των αντίστοιχων συμφωνιών σύνδεσης όσον αφορά τις χώρες

¹ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 539/2001 του Συμβουλίου, της 15ης Μαρτίου 2001, περί του καταλόγου τρίτων χωρών οι υπήκοοι των οποίων υπόκεινται στην υποχρέωση θεώρησης για τη διέλευση των εξωτερικών συνόρων των κρατών μελών, και του καταλόγου των τρίτων χωρών οι υπήκοοι των οποίων απαλλάσσονται από την υποχρέωση αυτή (ΕΕ L 81 της 21.3.2001, σ. 1), όπως τροποποιήθηκε από τον κανονισμό (ΕΕ) 2017/371 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 1ης Μαρτίου 2017 (ΕΕ L 61 της 8.3.2017, σ. 1).

² <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-6290-2017-ADD-1/el/pdf>.

³ Οι συγκεκριμένοι τομείς προσδιορίζονται σύμφωνα με τα αντίστοιχα σχέδια δράσης για την ελευθέρωση του καθεστώτος θεωρήσεων για κάθε χώρα. Τα κριτήρια αξιολόγησης διαιρούνται σε τέσσερις «δέσμες» τεχνικά συναφών ζητημάτων: 1) ασφάλεια των εγγράφων, συμπεριλαμβανομένων των βιομετρικών χαρακτηριστικών· 2) ολοκληρωμένη διαχείριση των συνόρων, διαχείριση της μετανάστευσης και άσυλο· 3) δημόσια τάξη και ασφάλεια· 4) εξωτερικές σχέσεις και θεμελιώδη δικαιώματα. Στην παρούσα έκθεση, δίνεται έμφαση στους εξής συγκεκριμένους τομείς (που σχετίζονται με τις δέσμες 2 και 3): Αλβανία (παράτυπη μετανάστευση, επιβολή του νόμου), πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας (οργανωμένο έγκλημα, επιβολή του νόμου), Βοσνία-Ερζεγοβίνη (παράτυπη μετανάστευση, οργανωμένο έγκλημα), Μαυροβούνιο (παράτυπη μετανάστευση, οργανωμένο έγκλημα), Σερβία (παράτυπη μετανάστευση, οργανωμένο έγκλημα), Μολδαβία (παράτυπη μετανάστευση, καταπολέμηση της διαφθοράς, νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες), Γεωργία (παράτυπη μετανάστευση, άσυλο, οργανωμένο έγκλημα, καταπολέμηση της διαφθοράς, καταπολέμηση των διακρίσεων), Ουκρανία (παράτυπη μετανάστευση, καταπολέμηση της διαφθοράς, οργανωμένο έγκλημα). Η Επιτροπή εξακολουθεί επίσης να παρακολουθεί εκ του σύνεγγυς την εφαρμογή των κριτηρίων αξιολόγησης που σχετίζονται με τη δέσμη 1) και τη δέσμη 4), ιδίως όσον αφορά την καταπολέμηση των διακρίσεων και την κατάσταση των ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού, κυρίως των μέτρων ένταξης των Ρομά.

⁴ Η τελευταία δέσμη μέτρων εγκρίθηκε τον Νοέμβριο του 2016.

της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης. Η περίοδος αξιολόγησης για την παρούσα έκθεση αρχίζει από την ημερομηνία έκδοσης των τελευταίων σχετικών εκθέσεων: δηλαδή, για τις χώρες των Δυτικών Βαλκανίων, από την *πέμπτη έκθεση σχετικά με τον μηχανισμό παρακολούθησης της κατάστασης μετά την ελευθέρωση του καθεστώτος θεωρήσεων*, η οποία εκδόθηκε τον Φεβρουάριο του 2015⁵, και για τις χώρες της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης, από τις *τελικές εκθέσεις προόδου για την ελευθέρωση του καθεστώτος των θεωρήσεων*, οι οποίες εκδόθηκαν, αντιστοίχως, τον Δεκέμβριο του 2013 για τη Δημοκρατία της Μολδαβίας⁶ και τον Δεκέμβριο του 2015 για την Ουκρανία και τη Γεωργία.

Το στατιστικό μέρος της έκθεσης καλύπτει τα εν λόγω κράτη μέλη και τις συνδεδεμένες χώρες, ήτοι τα 26 κράτη μέλη που εφαρμόζουν τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 539/2001 και τις τέσσερις συνδεδεμένες χώρες Σένγκεν (εφεξής «χώρος Σένγκεν+»⁷). Η αξιολόγηση των συγκεκριμένων τομέων βασίζεται κατά κύριο λόγο στα ακόλουθα στοιχεία: πληροφορίες που παρέχονται στη Eurostat από τον χώρο Σένγκεν+, από τους οργανισμούς της ΕΕ [Ευρωπόλ, eu-LISA, Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Υποστήριξης για το Άσυλο (EASO), Ευρωπαϊκός Οργανισμός Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής (EBCGA)], και ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ της Επιτροπής, της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Εξωτερικής Δράσης (EYED) και των χωρών που υπάγονται σε καθεστώς απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης.

Η έκθεση συνοδεύεται από **έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής**, στο οποίο παρέχονται αναλυτικότερες πληροφορίες σχετικά με τις εξελίξεις που αφορούν τους συγκεκριμένους τομείς.

II. Αξιολόγηση των συγκεκριμένων τομέων σύμφωνα με τα κριτήρια αξιολόγησης για την ελευθέρωση του καθεστώτος των θεωρήσεων

II.1 Δυτικά Βαλκάνια

Αλβανία

Παράτυπη μετανάστευση, συμπεριλαμβανομένης της επανεισοχής

Όσον αφορά τις προκλήσεις της παράτυπης μετανάστευσης, μεταξύ του δεύτερου εξαμήνου του 2016 και του πρώτου εξαμήνου του 2017 οι περιπτώσεις απαγόρευσης εισόδου αυξήθηκαν σημαντικά, ενώ οι περιπτώσεις παράνομης διαμονής σημείωσαν ελαφρά μείωση. Παρότι ο αριθμός των αιτήσεων ασύλου που υποβάλλονται από Αλβανούς υπηκόους στην ΕΕ παραμένει καταφανώς ο υψηλότερος μεταξύ των κρατών που υπάγονται σε καθεστώς απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης, κατέγραψε μείωση κατά 28 % το πρώτο εξάμηνο του 2017 σε σύγκριση με το δεύτερο εξάμηνο του προηγούμενου έτους (από 17 165 σε 12 440). Μεταξύ των ετών 2015 και 2016, οι περιπτώσεις απαγόρευσης εισόδου αυξήθηκαν κατά 91 % (από 15 835 σε 30 305) και οι περιπτώσεις παράνομης διαμονής μειώθηκαν κατά

⁵ Σύμφωνα με τη δήλωση της Επιτροπής της 8ης Νοεμβρίου 2010: <http://register.consilium.europa.eu/doc/srv?l=EL&f=ST%2015926%202010%20REV%201>

⁶ Εφεξής Μολδαβία.

⁷ Βέλγιο, Βουλγαρία, Κροατία, Κύπρος, Τσεχική Δημοκρατία, Δανία, Γερμανία, Εσθονία, Ελλάδα, Ισπανία, Γαλλία, Ιταλία, Λετονία, Λιθουανία, Λουξεμβούργο, Ουγγαρία, Μάλτα, Κάτω Χώρες, Αυστρία, Πολωνία, Πορτογαλία, Ρουμανία, Σλοβενία, Σλοβακία, Φινλανδία και Σουηδία, καθώς και Ελβετία, Νορβηγία, Λιχτενστάιν και Ισλανδία.

30 % (από 47 755 σε 33 445), ενώ οι αιτήσεις ασύλου μειώθηκαν κατά 54 % (από 66 715 σε 30 840). Το ποσοστό αναγνώρισης ασύλου είναι χαμηλό (1,84 % το 2015 και 2,61% το 2016). Μεταξύ των ετών 2015 και 2016, ο αριθμός των αποφάσεων επιστροφής μειώθηκε κατά 19 %, από 39 310 σε 31 975. Η διαδικασία επανεισδοχής λειτουργεί ικανοποιητικά, δεδομένου ότι η χώρα ανταποκρίνεται ταχέως στις αιτήσεις επανεισδοχής που υποβάλλονται από τα κράτη μέλη, ενώ το ποσοστό επιστροφής παρουσιάζει σημαντική αύξηση, από 86 % το 2015 σε 129 % το 2016.

Τους τελευταίους μήνες η Αλβανία έχει λάβει διάφορα μέτρα για την αντιμετώπιση του προβλήματος των αβάσιμων αιτήσεων ασύλου που υποβάλλονται από Αλβανούς υπηκόους, αλλά η εφαρμογή των μέτρων αυτών πρέπει να συνεχιστεί με αμείωτο ρυθμό. Η Αλβανία έχει επιτύχει κάποια πρώτα αποτελέσματα στο πλαίσιο της εφαρμογής σχεδίου δράσης για την καταπολέμηση της παράτυπης μετανάστευσης, το οποίο δίνει έμφαση στην επιχειρησιακή συνεργασία στους τομείς της διαχείρισης της παράτυπης μετανάστευσης, της ταυτοποίησης και προστασίας ασυνόδευτων ανηλίκων, καθώς και της καταπολέμησης της απάτης σχετικά με έγγραφα. Η Αλβανία έχει εντείνει την ανταλλαγή πληροφοριών με κράτη μέλη όσον αφορά τις απαγορεύσεις εισόδου στον χώρο Σένγκεν. Επιπλέον, έχει ενισχύσει τους ελέγχους εγγράφων σε ορισμένα σημεία συνοριακής διέλευσης, συμπεριλαμβανομένου του αερολιμένα του Rinas, αλλά θα πρέπει να βελτιώσει τον συνοριακό έλεγχο σε όλα τα σημεία συνοριακής διέλευσης.

Παράλληλα, η Αλβανία έχει εντείνει την επιχειρησιακή συνεργασία με τα κράτη μέλη που πλήττονται περισσότερο από την παράτυπη μετανάστευση. Η πρόσφατη πρακτική της Αλβανίας, η οποία συνίσταται στη διεξαγωγή «συνεντεύξεων εξόδου» με ταξιδιώτες στα σημεία συνοριακής διέλευσης, συνιστά αποτελεσματικό αλλά προσωρινό μέτρο το οποίο θα πρέπει να εφαρμόζεται κατά τρόπο ώστε να γίνονται σεβαστά τα θεμελιώδη δικαιώματα των ταξιδιωτών. Η Αλβανία έχει καταβάλει επίσης προσπάθειες για την αύξηση της ικανότητας υποδοχής αιτούντων άσυλο, με την κατασκευή νέου ανοικτού κέντρου στο Babingu, καθώς και για τη βελτίωση των συνθηκών υποδοχής στα σύνορα με την Ελλάδα.

Δημόσια τάξη και ασφάλεια

Οι αλβανόφωνες ομάδες **οργανωμένου εγκλήματος** αναπτύσσουν ευρύ φάσμα εγκληματικών δραστηριοτήτων στην ΕΕ. Οι ομάδες αυτές δραστηριοποιούνται συνήθως σε πολλά είδη εγκληματικών πράξεων, όπως η διακίνηση ναρκωτικών (κυρίως κάνναβης, κοκαΐνης και ηρωΐνης), η παράνομη διακίνηση μεταναστών και η εμπορία ανθρώπων· τα οργανωμένα εγκλήματα κατά της ιδιοκτησίας, η αθέμιτη προστασία έναντι παράνομου περιουσιακού οφέλους και η εκβίαση.

Η Αλβανία έχει λάβει μέτρα με σκοπό τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας των προσπαθειών που καταβάλλουν οι οικείες **αρχές επιβολής του νόμου** για την καταπολέμηση του σοβαρού και οργανωμένου εγκλήματος. Οι κατασχέσεις παράνομων ναρκωτικών, ιδίως κάνναβης, αυξήθηκαν σημαντικά μεταξύ του 2015 και του 2017, ενώ διαπιστώθηκε σημαντική μείωση της καλλιέργειας κάνναβης καθ' όλη τη διάρκεια της καλλιεργητικής περιόδου του 2017.

Συνολικά, εξακολουθούν να πληρούνται τα κριτήρια αξιολόγησης για την ελευθέρωση του καθεστώτος των θεωρήσεων. Αναμένεται περαιτέρω βελτίωση της εφαρμογής, ιδίως για

την αντιμετώπιση των προκλήσεων της παράτυπης μετανάστευσης. Πρέπει να ληφθούν μέτρα στους ακόλουθους τομείς:

- βελτίωση των συνοριακών ελέγχων, μεταξύ άλλων μέσω της διεξαγωγής «συνεντεύξεων εξόδου» στα σημεία συνοριακής διέλευσης κατά τρόπο ώστε να γίνονται σεβαστά τα θεμελιώδη δικαιώματα των ταξιδιωτών·
- συνέχιση της αποτελεσματικής εφαρμογής της συμφωνίας επανεισδοχής, εν ανάγκη με τη σύναψη πρωτοκόλλων εφαρμογής και με άλλα κράτη μέλη·
- συνέχιση της υλοποίησης των δράσεων που έχουν συμφωνηθεί διμερώς με κράτη μέλη και αποσκοπούν στη μείωση των παράτυπων μεταναστευτικών ροών·
- διοργάνωση ενημερωτικής εκστρατείας ευρείας προβολής σχετικά με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από το καθεστώς μετακίνησης χωρίς υποχρέωση θεώρησης, η οποία απευθύνεται ειδικά σε περιοχές που πλήττονται ιδιαίτερα από την παράτυπη μετανάστευση·
- ενίσχυση της παροχής βοήθειας σε ευάλωτους πληθυσμούς που είναι πιθανότερο να εγκαταλείψουν τη χώρα παράτυπα, με στόχο την προώθηση της μακροπρόθεσμης κοινωνικοοικονομικής τους ένταξης, μεταξύ άλλων με την παροχή στήριξης για την επανένταξη των επαναπατριζόμενων Αλβανών·
- περαιτέρω βελτίωση της αποτελεσματικότητας των προσπαθειών που καταβάλλουν οι αρχές επιβολής του νόμου για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων, της παράνομης διακίνησης μεταναστών, της διακίνησης ναρκωτικών και των οργανωμένων εγκλημάτων κατά της ιδιοκτησίας·
- επίτευξη των ερευνών και της άσκησης διώξεων κατά ομάδων οργανωμένου εγκλήματος, κυρίως εκείνων που δραστηριοποιούνται στη διακίνηση ναρκωτικών και στην παράνομη διακίνηση μεταναστών·
- τοποθέτηση αξιωματικού συνδέσμου της Ευρωπόλ που θα συμβάλει περαιτέρω στην ενίσχυση της συνεργασίας για την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος.

Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας

Παράτυπη μετανάστευση, συμπεριλαμβανομένης της επανεισδοχής

Όσον αφορά τις προκλήσεις της παράτυπης μετανάστευσης, μεταξύ του δεύτερου εξαμήνου του 2016 και του πρώτου εξαμήνου του 2017, ο αριθμός των περιπτώσεων απαγόρευσης εισόδου παρέμεινε σταθερός, ενώ οι περιπτώσεις παράνομης διαμονής κατέγραψαν άνοδο. Κατά την ίδια περίοδο, ο αριθμός των αιτήσεων ασύλου που υποβλήθηκαν από υπηκόους της πρώην Γιουγκοσλαβικής Δημοκρατίας της Μακεδονίας στην ΕΕ μειώθηκε κατά 28 % (από 5 240 σε 3 755). Μεταξύ των ετών 2015 και 2016, οι περιπτώσεις απαγόρευσης εισόδου μειώθηκαν κατά 2 % (από 2 555 σε 2 495), οι περιπτώσεις παράνομης διαμονής μειώθηκαν κατά 13 % (από 5 265 σε 4 595), ενώ οι αιτήσεις ασύλου μειώθηκαν κατά 44 % (από 16 110 σε 9 100). Το ποσοστό αναγνώρισης ασύλου είναι χαμηλό (1,34 % το 2015 και 0,80 % το 2016). Μεταξύ των ετών 2015 και 2016, ο αριθμός των αποφάσεων επιστροφής αυξήθηκε κατά 6,8 %, από 5 700 σε 6 085.

Η διαδικασία επανεισδοχής λειτουργεί ικανοποιητικά, δεδομένου ότι η χώρα ανταποκρίνεται ταχέως στις αιτήσεις επανεισδοχής που υποβάλλονται από κράτη μέλη της ΕΕ, καταγράφοντας το 2016 εξαιρετικό ποσοστό επιστροφής της τάξης του 127 %. Έχουν συναφθεί πρωτόκολλα εφαρμογής με πέντε κράτη μέλη, ενώ πρόκειται επίσης να

εφαρμοστούν σύντομα άλλα έξι ανάλογα μέσα. Η χώρα έχει αρχίσει διαπραγματεύσεις με την Επιτροπή για την τοποθέτηση μελών ομάδας του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής στο έδαφός της. Επιπλέον, έχει τροποποιήσει τη νομοθεσία της για τους αλλοδαπούς προκειμένου να εναρμονιστεί με τα πρότυπα της ΕΕ όσον αφορά τη νόμιμη μετανάστευση.

Δημόσια τάξη και ασφάλεια

Όσον αφορά το **οργανωμένο έγκλημα**, ομάδες οργανωμένου εγκλήματος από την πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας δραστηριοποιούνται στη διακίνηση και τη διανομή ναρκωτικών, ιδίως ηρωίνης. Η χώρα παραμένει πηγή αρχαιολογικών, θρησκευτικών και πολιτιστικών αντικειμένων τα οποία αποτελούν προϊόντα παράνομης διακίνησης προς την ΕΕ. Ορισμένες εγκληματικές ομάδες επιδίδονται επίσης σε δραστηριότητες διαφθοράς στον τομέα του αθλητισμού, κυρίως σε δραστηριότητες στοιχηματικής απάτης. Κίνδυνο συνιστούν επίσης οι επαναπατριζόμενοι αλλοδαποί τρομοκράτες μαχητές που διέρχονται από το έδαφος της πρώην Γιουγκοσλαβικής Δημοκρατίας της Μακεδονίας.

Η πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας έχει αναπτύξει το δικό της σύστημα αξιολόγησης απειλών όσον αφορά το σοβαρό και οργανωμένο έγκλημα, καθώς και αντίστοιχο περιφερειακό σύστημα σε συνεργασία με τη Σερβία και το Μαυροβούνιο. Όσον αφορά την **επιβολή του νόμου**, οι προσπάθειες για την πάταξη της διακίνησης ναρκωτικών έχουν οδηγήσει σε αυξημένες κατασχέσεις ναρκωτικών, ιδίως κάνναβης και συνθετικών ναρκωτικών, και στην εξάρθρωση αρκετών συμμοριών διακίνησης ναρκωτικών. Έχει διοριστεί εθνικός συντονιστής ο οποίος εποπτεύει τις προσπάθειες για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας. Η συνεργασία των αρχών επιβολής του νόμου με εταίρους των Δυτικών Βαλκανίων, την Ιταλία και τη Σλοβενία έχει βελτιωθεί, όπως και η επιχειρησιακή συνεργασία με την Ευρώπη. Παρότι βρίσκεται σε ισχύ συμφωνία συνεργασίας με τη Eurojust, η συνεργασία είναι πολύ περιορισμένη και δεν έχει οριστεί νέο σημείο επαφής.

Συνολικά, εξακολουθούν να πληρούνται τα κριτήρια αξιολόγησης για την ελευθέρωση του καθεστώτος των θεωρήσεων. Αναμένεται περαιτέρω βελτίωση της εφαρμογής. Πρέπει να ληφθούν μέτρα στους ακόλουθους τομείς:

- συνέχιση της αποτελεσματικής εφαρμογής της συμφωνίας επανεισδοχής ΕΕ-πρώην Γιουγκοσλαβικής Δημοκρατίας της Μακεδονίας, εν ανάγκη με τη σύναψη πρωτοκόλλων εφαρμογής και με άλλα κράτη μέλη της ΕΕ·
- ενίσχυση των συνοριακών ελέγχων κατά τρόπο ώστε να γίνονται πλήρως σεβαστά τα θεμελιώδη δικαιώματα των ταξιδιωτών·
- διοργάνωση ενημερωτικής εκστρατείας ευρείας προβολής σχετικά με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από το καθεστώς μετακίνησης χωρίς υποχρέωση θεώρησης, η οποία απευθύνεται ειδικά σε περιοχές που πλήττονται ιδιαίτερα από την παράτυπη μετανάστευση·
- ενίσχυση της παροχής βοήθειας στον ευάλωτο πληθυσμό, με στόχο την προώθηση της μακροπρόθεσμης κοινωνικοοικονομικής του ένταξης·
- βελτίωση της αποτελεσματικότητας των προσπαθειών που καταβάλλουν οι αρχές επιβολής του νόμου για την καταπολέμηση της διακίνησης ναρκωτικών, κυρίως ηρωίνης, της διακίνησης αρχαιολογικών αντικειμένων και των δραστηριοτήτων διαφθοράς στον τομέα του αθλητισμού, καθώς και άλλων παράνομων δραστηριοτήτων·

- επίτευξη των ερευνών και της άσκησης διώξεων κατά ομάδων οργανωμένου εγκλήματος, κυρίως εκείνων που δραστηριοποιούνται στη διακίνηση ναρκωτικών·
- άμεσος ορισμός σημείου επαφής για τη Eurojust και διασφάλιση της πλήρους εφαρμογής της ισχύουσας συμφωνίας συνεργασίας.

Βοσνία-Ερζεγοβίνη

Παράτυπη μετανάστευση, συμπεριλαμβανομένης της επανεισδοχής

Όσον αφορά τις προκλήσεις της παράτυπης μετανάστευσης, μεταξύ του δεύτερου εξαμήνου του 2016 και του πρώτου εξαμήνου του 2017, οι τάσεις παρέμειναν σταθερές ως προς τις περιπτώσεις απαγόρευσης εισόδου και παράνομης διαμονής. Η τάση όσον αφορά τις αιτήσεις ασύλου που υποβλήθηκαν από υπηκόους της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης στην ΕΕ μεταξύ του δεύτερου εξαμήνου του 2016 και του πρώτου εξαμήνου του 2017 εμφανίζει μείωση της τάξης του 38 % (από 2 340 σε 1 440). Τα αριθμητικά στοιχεία σχετικά με τις περιπτώσεις απαγόρευσης εισόδου ήταν ήδη σταθερά μεταξύ του 2015 και του 2016 (5 185 περιπτώσεις το 2015 σε σύγκριση με 5 150 το 2016), όπως και τα αριθμητικά στοιχεία σχετικά με τις περιπτώσεις παράνομης διαμονής (3 585 περιπτώσεις το 2015 σε σύγκριση με 3 645 το 2016). Οι αιτήσεις ασύλου είχαν ήδη μειωθεί κατά 51 % μεταξύ του 2015 και του 2016 (από 9 100 σε 4 495). Το ποσοστό αναγνώρισης ασύλου ανερχόταν σε 3,50 % το 2015 και σε 4,20 % το 2016. Μεταξύ των ετών 2015 και 2016, ο αριθμός των αποφάσεων επιστροφής μειώθηκε κατά 10 % (από 5 675 σε 5 080). Κατά την περίοδο αυτή διαπιστώθηκε σταθερό ποσοστό επιστροφής της τάξης περίπου του 73 %. Η συνεργασία με τα κράτη μέλη στον τομέα της επανεισδοχής είναι ομαλή και ικανοποιητική, ενώ πρέπει να εξακολουθήσουν να καταβάλλονται προσπάθειες.

Τον Μάρτιο του 2016 η Βοσνία-Ερζεγοβίνη κατάρτισε στρατηγική και σχέδιο δράσης στον τομέα της μετανάστευσης και του ασύλου για την περίοδο 2016-2020, με στόχο τη βελτίωση του στρατηγικού της πλαισίου για τη **διαχείριση της μετανάστευσης**. Τον Φεβρουάριο του 2016 τέθηκε σε ισχύ νέος νόμος για το άσυλο, με σκοπό την περαιτέρω εναρμόνιση της πολιτικής ασύλου της χώρας με τα διεθνή πρότυπα και το κεκτημένο της ΕΕ, κυρίως όσον αφορά τα δικαιώματα των αιτούντων άσυλο και των δικαιούχων διεθνούς προστασίας στην εργασία, την εκπαίδευση, την κοινωνική πρόνοια και την ιατρική περίθαλψη, την επανένωση των οικογενειών και την αρχή της μη επαναπροώθησης.

Δημόσια τάξη και ασφάλεια

Όσον αφορά το **οργανωμένο έγκλημα**, οι υπήκοοι της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης συγκαταλέγονται μεταξύ των ιθαγενειών που αποτελούν συχνότερα αντικείμενο καταγγελιών για οργανωμένα εγκλήματα κατά της ιδιοκτησίας στην ΕΕ. Ομάδες οργανωμένου εγκλήματος από τη χώρα εμπλέκονται σε κλοπές οικιών, βίαιες διαρρήξεις και απάτες με κατάχρηση εμπιστοσύνης (rip-deals), καθώς και σε δραστηριότητες εμπορίας ανθρώπων και διακίνησης παράνομων ναρκωτικών μέσω της διαδρομής των Δυτικών Βαλκανίων. Η Βοσνία-Ερζεγοβίνη είναι επίσης χώρα προορισμού για οχήματα που έχουν κλαπεί σε διάφορα κράτη μέλη. Στη Βοσνία-Ερζεγοβίνη εξακολουθούν να υπάρχουν σημαντικά αποθέματα όπλων, κάτι που συνιστά κίνδυνο στο πλαίσιο της διακίνησης πυροβόλων όπλων.

Τον Αύγουστο του 2016 υπογράφηκε με την Ευρωπόλ συμφωνία επιχειρησιακής συνεργασίας, η οποία αποσκοπεί στην παροχή στήριξης στη χώρα για την πρόληψη και την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος, της τρομοκρατίας και άλλων μορφών διεθνούς

εγκλήματος. Στη συνέχεια, τον Μάιο του 2017, υπογράφηκε συμφωνία για την τοποθέτηση αξιωματικού συνδέσμου στην έδρα της Ευρωπόλ. Επί του παρόντος διεξάγονται εργασίες για τον ορισμό εθνικού σημείου επαφής της Ευρωπόλ. Πρέπει να ληφθούν περαιτέρω μέτρα για την αντιμετώπιση της εμπορίας ανθρώπων. Εξακολουθεί να κρίνεται αναγκαία η ανάπτυξη ολοκληρωμένης, πολυτομεακής και προσανατολισμένης στα θύματα προσέγγισης της εμπορίας, καθώς και η βελτίωση της αναγνώρισης των θυμάτων.

Συνολικά, εξακολουθούν να πληρούνται τα κριτήρια αξιολόγησης για την ελευθέρωση του καθεστώτος των θεωρήσεων. Αναμένεται περαιτέρω βελτίωση της εφαρμογής. Πρέπει να ληφθούν μέτρα στους ακόλουθους τομείς:

- συνέχιση της αποτελεσματικής εφαρμογής της συμφωνίας επανεισδοχής ΕΕ-Βοσνίας-Ερζεγοβίνης, εν ανάγκη με τη σύναψη πρωτοκόλλων εφαρμογής με τα υπόλοιπα κράτη μέλη της ΕΕ· ανάγκη απόδοσης μεγαλύτερης προσοχής στην τήρηση των προθεσμιών και τη βελτίωση των διαδικασιών ταυτοποίησης·
- ενίσχυση των συνοριακών ελέγχων κατά τρόπο ώστε να γίνονται πλήρως σεβαστά τα θεμελιώδη δικαιώματα των ταξιδιωτών·
- διοργάνωση ενημερωτικής εκστρατείας ευρείας προβολής σχετικά με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από το καθεστώς μετακίνησης χωρίς υποχρέωση θεώρησης, η οποία απευθύνεται ειδικά σε περιοχές που πλήττονται ιδιαίτερω από την παράτυπη μετανάστευση·
- ενίσχυση της παροχής βοήθειας σε ευάλωτους πληθυσμούς, με στόχο την προώθηση της μακροπρόθεσμης κοινωνικοοικονομικής τους ένταξης·
- ανάγκη περαιτέρω προσπαθειών για την αντιμετώπιση της εμπορίας ανθρώπων·
- ανάγκη ενίσχυσης της χρήσης χρηματοοικονομικών ερευνών σε περιπτώσεις διαφθοράς και οργανωμένου εγκλήματος.

Μαυροβούνιο

Παράτυπη μετανάστευση, συμπεριλαμβανομένης της επανεισδοχής

Όσον αφορά τις προκλήσεις της παράτυπης μετανάστευσης, μεταξύ του δεύτερου εξαμήνου του 2016 και του πρώτου εξαμήνου του 2017, οι τάσεις εμφανίζουν ελαφρά άνοδο στις περιπτώσεις απαγόρευσης εισόδου και σημαντική αύξηση στις περιπτώσεις παράνομης διαμονής. Ωστόσο, τα αριθμητικά στοιχεία παραμένουν χαμηλά σε απόλυτους όρους. Η τάση όσον αφορά τις αιτήσεις ασύλου που υποβλήθηκαν από υπηκόους του Μαυροβουνίου στην ΕΕ εμφανίζει πτώση κατά 36 % μεταξύ του δεύτερου εξαμήνου του 2016 και του πρώτου εξαμήνου του 2017 (από 795 σε 510). Μεταξύ των ετών 2015 και 2016, ο αριθμός των περιπτώσεων απαγόρευσης εισόδου μειώθηκε κατά 13 %, από 385 σε 335, όπως και ο αριθμός των περιπτώσεων παράνομης διαμονής, ο οποίος μειώθηκε κατά 26 %, από 770 σε 570. Ο συνολικός αριθμός των αιτήσεων ασύλου μειώθηκε σημαντικά μεταξύ του 2015 και του 2016 (από 4 115 σε 1 830, ήτοι μείωση κατά 56 %). Το ποσοστό αναγνώρισης ασύλου είναι χαμηλό (1,63 % το 2015 και 1,75 % το 2016). Μεταξύ των ετών 2015 και 2016, ο αριθμός των αποφάσεων επιστροφής για υπηκόους του Μαυροβουνίου παρέμεινε σταθερός (1 565 το 2015 και 1 500 το 2016). Τα κράτη μέλη της ΕΕ ανέφεραν πολύ καλή συνεργασία στον τομέα της επανεισδοχής, ενώ το ποσοστό επιστροφής στο Μαυροβούνιο που καταγράφηκε το 2016 (160 %) είναι το υψηλότερο μεταξύ όλων των τρίτων χωρών που απολαύουν του καθεστώτος απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης μετά την εκπλήρωση

των κριτηρίων αξιολόγησης για την ελευθέρωση του καθεστώτος των θεωρήσεων. Ωστόσο, το ποσοστό αποδοχής αιτήσεων επανεισδοχής που εκδίδονται από κράτη μέλη της ΕΕ όσον αφορά υπηκόους τρίτων χωρών παραμένει χαμηλό.

Το 2016 θεσπίστηκε στρατηγική σχετικά με την επανένταξη προσώπων που επιστρέφουν στο πλαίσιο συμφωνιών επανεισδοχής για την περίοδο 2016-2020. Με τη θέσπιση της στρατηγικής σχετικά με την ολοκληρωμένη διαχείριση της μετανάστευσης για την περίοδο 2017-2020 τίθεται πλέον σε εφαρμογή το συνολικό στρατηγικό πλαίσιο, ενώ έχει σημειωθεί επίσης πρόοδος όσον αφορά την εναρμόνιση με το κεκτημένο της ΕΕ στον συγκεκριμένο τομέα. Η υλοποίηση της εν λόγω στρατηγικής παρακολουθείται από διυπουργική ομάδα εργασίας, η οποία συγκροτήθηκε τον Αύγουστο του 2017.

Δημόσια τάξη και ασφάλεια

Όσον αφορά το **οργανωμένο έγκλημα**, το Μαυροβούνιο αποτελεί κόμβο διακίνησης παράνομων προϊόντων καπνού προς την ΕΕ. Ομάδες οργανωμένου εγκλήματος που προέρχονται από τη χώρα δραστηριοποιούνται εντόνως στη διακίνηση κοκαΐνης. Είναι γνωστό ότι ομάδες οργανωμένου εγκλήματος του Μαυροβουνίου νομιμοποιούν και επανεπενδύουν τα έσοδα από δραστηριότητες σοβαρού και οργανωμένου εγκλήματος.

Το Μαυροβούνιο έχει ενισχύσει περαιτέρω το θεσμικό του πλαίσιο όσον αφορά την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος. Η ειδική μονάδα της αστυνομίας έχει καλύψει πλέον 20 θέσεις, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα· ωστόσο, απαιτείται περαιτέρω αύξηση του προσωπικού για την κάλυψη των αναγκών. Τα τελευταία έτη το Μαυροβούνιο θέσπισε το δικό του σύστημα αξιολόγησης απειλών όσον αφορά το σοβαρό και οργανωμένο έγκλημα, βάσει του οποίου καθορίζονται οι προτεραιότητες της χώρας στον τομέα της ασφάλειας. Θεσπίστηκαν τροποποιήσεις του ποινικού κώδικα που επιτρέπουν την εφαρμογή του πρωτοκόλλου της σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών κατά του διεθνικού οργανωμένου εγκλήματος, το οποίο αφορά την παράνομη διακίνηση μεταναστών. Η επιχειρησιακή συμφωνία με τη Eurojust τέθηκε σε ισχύ τον Ιούνιο και τον Σεπτέμβριο διορίστηκε ο εισαγγελέας-σύνδεσμος της Eurojust.

Συνολικά, εξακολουθούν να πληρούνται τα κριτήρια αξιολόγησης για την ελευθέρωση του καθεστώτος των θεωρήσεων. Αναμένεται περαιτέρω βελτίωση της εφαρμογής. Πρέπει να ληφθούν μέτρα στους ακόλουθους τομείς:

- συνέχιση της αποτελεσματικής εφαρμογής της συμφωνίας επανεισδοχής ΕΕ-Μαυροβουνίου, εν ανάγκη με τη σύναψη πρωτοκόλλων εφαρμογής με κράτη μέλη της ΕΕ·
- διοργάνωση ενημερωτικής εκστρατείας ευρείας προβολής σχετικά με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από το καθεστώς μετακίνησης χωρίς υποχρέωση θεώρησης, η οποία απευθύνεται ειδικά σε περιοχές που πλήττονται ιδιαίτερα από την παράτυπη μετανάστευση·
- περαιτέρω ανάπτυξη ιστορικού επιδόσεων στον τομέα της καταπολέμησης του οργανωμένου εγκλήματος και της διαφθοράς·
- ενίσχυση της παροχής βοήθειας σε ευάλωτους πληθυσμούς, με στόχο την προώθηση της μακροπρόθεσμης κοινωνικοοικονομικής τους ένταξης.

Σερβία

Παράτυπη μετανάστευση, συμπεριλαμβανομένης της επανεισδοχής

Όσον αφορά τις προκλήσεις της παράτυπης μετανάστευσης, μεταξύ του δεύτερου εξαμήνου του 2016 και του πρώτου εξαμήνου του 2017, η τάση εμφανίζει ελαφρά άνοδο στις περιπτώσεις απαγόρευσης εισόδου, όπως και στις περιπτώσεις παράνομης διαμονής. Τα αριθμητικά στοιχεία σχετικά με τις αιτήσεις ασύλου που υποβλήθηκαν από Σέρβους υπηκόους στην ΕΕ εμφανίζουν σημαντική πτώση της τάξης του 41 % μεταξύ του δεύτερου εξαμήνου του 2016 και του πρώτου εξαμήνου του 2017 (από 7 140 σε 4 225). Ο αριθμός των Σέρβων υπηκόων στους οποίους δεν επιτράπηκε η είσοδος το 2016 ανήλθε σε 7 910, περίπου ο ίδιος με το 2015, έτος κατά το οποίο αναφέρθηκαν 7 850 αντίστοιχες περιπτώσεις. Ο αριθμός των περιπτώσεων παράνομης διαμονής μειώθηκε κατά 19 % μεταξύ του 2015 και του 2016 (από 13 785 σε 11 180). Όσον αφορά τις αιτήσεις ασύλου, μεταξύ του 2015 και του 2016 είχε ήδη σημειωθεί σημαντική πτώση κατά 55 % (από 30 325 σε 13 515). Το ποσοστό αναγνώρισης ασύλου είναι χαμηλό (1,86 % το 2015 και 1,95 % το 2016). Ο αριθμός των αποφάσεων επιστροφής για Σέρβους υπηκόους μειώθηκε κατά 7 %, από 14 985 το 2015 σε 13 870 το 2016. Η συνεργασία της Σερβίας στο πλαίσιο της επανεισδοχής των υπηκόων της είναι ιδιαίτερος ικανοποιητική, δεδομένου ότι το ποσοστό επιστροφής ανήλθε σε 86,65 % το 2015 και σε 89,04 % το 2016. Η επανεισδοχή υπηκόων τρίτων χωρών αποτελεί ζήτημα που προκαλεί ανησυχία (ιδίως όσον αφορά τις περιπτώσεις επανεισδοχής από τη Βουλγαρία, την Ουγγαρία και τη Ρουμανία). Η Σερβία δεσμεύθηκε στο πλαίσιο της μεικτής επιτροπής επανεισδοχής, η οποία συγκλήθηκε στις 3 Οκτωβρίου 2017, να εφαρμόσει πλήρως τις διατάξεις σχετικά με τους υπηκόους τρίτων χωρών που περιλαμβάνονται στη συμφωνία επανεισδοχής ΕΕ-Σερβίας. Τους επόμενους μήνες το ζήτημα αυτό θα αποτελεί αντικείμενο στενής παρακολούθησης. Η πρόσφατη απόφαση της Σερβίας με την οποία επιτρέπεται σε Ιρανούς πολίτες να ταξιδεύουν χωρίς υποχρέωση θεώρησης δημιουργεί ανησυχίες και πρέπει να αποτελέσει αντικείμενο προσεκτικής παρακολούθησης.

Η Σερβία αναθεώρησε το οικείο σχέδιο αντιμετώπισης καταστάσεων αυξημένου αριθμού μεταναστών στο τέλος του 2016 ώστε να καλυφθεί η περίοδος μέχρι τον Δεκέμβριο του 2017. Τον Φεβρουάριο του 2017 η Σερβία άρχισε τις εργασίες για την κατάρτιση νέας στρατηγικής και σχεδίου δράσης με στόχο την αντιμετώπιση της παράτυπης μετανάστευσης κατά την περίοδο 2017-2020. Η θέσπιση του νέου νόμου για το άσυλο έχει καθυστερήσει, ενώ δεν έχει θεσπιστεί ακόμη ούτε νέος νόμος για τους αλλοδαπούς. Η Σερβία παρακολουθεί συνεχώς τις τάσεις όσον αφορά τον αριθμό των αιτούντων άσυλο, καθώς και τον αριθμό των προσώπων που επιστρέφουν στο πλαίσιο συμφωνιών επανεισδοχής, μεταξύ άλλων μέσω της επικαιροποίησης των στατιστικών στοιχείων και της δημιουργίας μεταναστευτικών προφίλ. Η Σερβία καταβάλλει προσπάθειες για τη στήριξη της επανένταξης των προσώπων που επιστρέφουν, μεταξύ άλλων και σε επίπεδο τοπικών κοινοτήτων. Επιπλέον, η Σερβία στηρίζει οικονομικά οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών για την υλοποίηση ενημερωτικών εκστρατειών σχετικά με τις διαδικασίες επανεισδοχής και τους κινδύνους κατάχρησης του καθεστώτος απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης, μεταξύ άλλων και για ειδικές ομάδες του πληθυσμού που είναι πιθανότερο να εγκαταλείψουν τη χώρα παράτυπα.

Δημόσια τάξη και ασφάλεια

Όσον αφορά το **οργανωμένο έγκλημα**, οι Σέρβοι υπήκοοι συγκαταλέγονται μεταξύ των ιθαγενειών που αποτελούν συχνότερα αντικείμενο καταγγελιών για οργανωμένα εγκλήματα

κατά της ιδιοκτησίας στην ΕΕ, ιδίως στο Βέλγιο, τη Γαλλία, τη Γερμανία και την Ιταλία. Οι Σέρβοι υπήκοοι συμπεριλαμβάνονται επίσης στα συχνότερα θύματα εμπορίας ανθρώπων με προέλευση από την περιοχή των Δυτικών Βαλκανίων. Σύμφωνα με αναφορές, εγκληματίες από τη Σερβία εμπλέκονται στη διακίνηση κοκαΐνης μέσω της οδού των Δυτικών Βαλκανίων, ενώ παράνομα προϊόντα καπνού εισάγονται συχνά λαθραία στην ΕΕ μέσω της Σερβίας. Στη Σερβία εξακολουθούν να υπάρχουν σημαντικά αποθέματα όπλων, κάτι που συνιστά κίνδυνο στο πλαίσιο της διακίνησης πυροβόλων όπλων.

Προκειμένου να ενισχυθεί η καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος, ο νόμος για την οργάνωση και τη δικαιοδοσία των κρατικών αρχών όσον αφορά την καταστολή του οργανωμένου εγκλήματος, της τρομοκρατίας και της διαφθοράς (ο οποίος θα τεθεί σε ισχύ τον Μάρτιο του 2018) προβλέπει τη συγκρότηση εξειδικευμένων αρχών για τη διερεύνηση, τη δίωξη και την εκδίκαση υποθέσεων στους αναφερόμενους τομείς. Η Σερβία ενίσχυσε τη συνεργασία της με την Ευρώπη και τον Μάρτιο του 2017 τοποθετήθηκε Σέρβος αξιωματικός σύνδεσμος στην έδρα της Ευρώπης. Τον Σεπτέμβριο του 2017 τοποθετήθηκε στο Βελιγράδι περιφερειακός αξιωματικός σύνδεσμος του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής. Τον ίδιο μήνα η Σερβία υπέγραψε συμφωνία συνεργασίας με τον Οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την Κατάρτιση στον Τομέα της Επιβολής του Νόμου (CEPOL). Δεν έχει εγκριθεί ακόμη νέα στρατηγική για τις χρηματοοικονομικές έρευνες και παρατηρείται γενικότερη έλλειψη προορατικής προσέγγισης στον τομέα των χρηματοοικονομικών ερευνών. Το 2016 συγκροτήθηκε μόνιμη ομάδα δράσης για την παράνομη διακίνηση ανθρώπων. Τον Αύγουστο του 2017 εγκρίθηκε νέα στρατηγική σχετικά με την πρόληψη και την καταστολή της εμπορίας ανθρώπων για την περίοδο 2017-2022, καθώς και συνοδευτικό σχέδιο δράσης. Βάσει της εν λόγω στρατηγικής, η Σερβία πρέπει να λάβει μέτρα για την έγκαιρη αναγνώριση των θυμάτων εμπορίας ανθρώπων και την παροχή δέουσας προστασίας στα θύματα αυτά. Η Σερβία δεν έχει αρχίσει ακόμη διαπραγματεύσεις για τη σύναψη επιχειρησιακής συμφωνίας με τη Eurojust, διότι δεν έχει θεσπιστεί ακόμη νέος νόμος για την προστασία των δεδομένων σύμφωνα με το κεκτημένο της ΕΕ.

Συνολικά, εξακολουθούν να πληρούνται τα κριτήρια αξιολόγησης για την ελευθέρωση του καθεστώτος των θεωρήσεων. Αναμένεται περαιτέρω βελτίωση της εφαρμογής. Πρέπει να ληφθούν μέτρα στους ακόλουθους τομείς:

- συνέχιση της αποτελεσματικής εφαρμογής της συμφωνίας επανεισδοχής ΕΕ-Σερβίας, εν ανάγκη με τη σύναψη πρωτοκόλλων εφαρμογής με κράτη μέλη της ΕΕ· ανάγκη απόδοσης μεγαλύτερης προσοχής στην επανεισδοχή υπηκόων τρίτων χωρών·
- διοργάνωση ενημερωτικής εκστρατείας ευρείας προβολής σχετικά με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από το καθεστώς μετακίνησης χωρίς υποχρέωση θεώρησης, η οποία απευθύνεται ειδικά σε περιοχές που πλήττονται ιδιαίτερα από την παράτυπη μετανάστευση·
- συνέχιση της εντατικοποίησης των ερευνών βάσει εμπιστευτικών πληροφοριών, με σκοπό τη δημιουργία μακροχρόνιου ιστορικού τελεσίδικων καταδικαστικών αποφάσεων και την εξάρθρωση δικτύων που εμπλέκονται στο οργανωμένο έγκλημα, στη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, στην παράνομη διακίνηση ανθρώπων και στην εμπορία ανθρώπων·
- ενίσχυση της παροχής βοήθειας σε ευάλωτους πληθυσμούς, με στόχο την προώθηση της μακροπρόθεσμης κοινωνικοοικονομικής τους ένταξης.

II.2 Ανατολική Εταιρική Σχέση

Μολδαβία

Παράτυπη μετανάστευση, συμπεριλαμβανομένης της επανεισδοχής

Όσον αφορά τις προκλήσεις της παράτυπης μετανάστευσης, μεταξύ του δεύτερου εξαμήνου του 2016 και του πρώτου εξαμήνου του 2017, ο αριθμός των περιπτώσεων απαγόρευσης εισόδου σημείωσε ελαφρά άνοδο, ενώ ο αριθμός των περιπτώσεων παράνομης διαμονής κατέγραψε μείωση. Ο υψηλότερος αριθμός αιτήσεων ασύλου που υποβλήθηκαν από Μολδαβούς υπηκόους στην ΕΕ καταγράφηκε την άνοιξη του 2016 και η τάση όσον αφορά τις αιτήσεις ασύλου μεταξύ του δεύτερου εξαμήνου του 2016 και του πρώτου εξαμήνου του 2017 εμφανίζει σημαντική μείωση κατά 58 % (από 1 730 σε 720). Οι περιπτώσεις απαγόρευσης εισόδου στα σύνορα αυξήθηκαν κατά 71 % μεταξύ του 2015 και του 2016 (από 2 725 σε 4 660), ενώ ο αριθμός των περιπτώσεων παράνομης διαμονής την ίδια περίοδο κατέγραψε επίσης δραστική αύξηση κατά 89 % (από 4 050 σε 7 660). Μεταξύ των ετών 2015 και 2016, ο αριθμός των αιτήσεων ασύλου αυξήθηκε δραστικά, κατά 99 % (από 1 850 σε 3 675). Το ποσοστό αναγνώρισης ασύλου ανερχόταν σε 10,81 % το 2015, αλλά το 2016 μειώθηκε στο 2,07 %. Μεταξύ του 2015 και του 2016, ο αριθμός των αποφάσεων επιστροφής για Μολδαβούς υπηκόους αυξήθηκε σημαντικά κατά 178 % (από 1 810 σε 5 035). Το ποσοστό επιστροφής μειώθηκε από 67,13 % το 2015 σε 48,16 % το 2016. Τα κράτη μέλη της ΕΕ εκτιμούν ιδιαιτέρως την ποιότητα της συνεργασίας στον τομέα της επανεισδοχής, η οποία αποδεικνύεται επίσης από το υψηλό ποσοστό θετικών απαντήσεων σε αιτήσεις επανεισδοχής. Στο πλαίσιο της τελευταίας συνεδρίασης της μεικτής επιτροπής επανεισδοχής της 6ης Οκτωβρίου 2017, η συνεργασία με τη Μολδαβία αξιολογήθηκε ως εν γένει θετική.

Στον τομέα της **διαχείρισης της μετανάστευσης**, η Μολδαβία εφαρμόζει το σχέδιο δράσης 2016-2020 για την υλοποίηση της εθνικής στρατηγικής για τη μετανάστευση και το άσυλο κατά την περίοδο 2011-2020. Μέσω έργων όπως η πλατφόρμα ενημέρωσης NEXUS, η οποία είναι προσβάσιμη διαδικτυακά και διαθέτει γραφεία σε διάφορες πόλεις της Μολδαβίας, καθώς και ένα γραφείο στο Παρίσι, παρέχονται στους Μολδαβούς πολίτες πληροφορίες σχετικά με τα οφέλη και τους κινδύνους των διαφόρων πτυχών της μετανάστευσης.

Δημόσια τάξη και ασφάλεια

Οι μολδαβικές ομάδες οργανωμένου εγκλήματος δραστηριοποιούνται ενεργά στην Αυστρία, τη Γαλλία, τη Γερμανία, τη Λετονία και την Πολωνία, και εμπλέκονται κατά κύριο λόγο σε διάφορες μορφές **οργανωμένου εγκλήματος**, όπως τα οργανωμένα εγκλήματα κατά της ιδιοκτησίας, το παράνομο εμπόριο καπνού, η διακίνηση ναρκωτικών (με σημαντική πηγή ανησυχίας την ηρωίνη), η απάτη που αφορά τους ειδικούς φόρους κατανάλωσης, η απάτη με κάρτες πληρωμών και η νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες. Ειδικότερα, ρωσόφωνες ομάδες οργανωμένου εγκλήματος χρησιμοποιούν τη Μολδαβία ως χώρα διέλευσης για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και τη μεταφορά τους στην ΕΕ. Η Μολδαβία εξακολουθεί να αποτελεί χώρα προέλευσης για την εμπορία ανθρώπων. Για τη βελτίωση της δικαστικής συνεργασίας, η Μολδαβία υπέγραψε στα μέσα του 2014 συμφωνία με τη Eurojust, η οποία τέθηκε σε ισχύ τον Οκτώβριο του 2016. Η συνεργασία στον τομέα της επιβολής του νόμου ενισχύθηκε με την υπογραφή συμφωνίας με την Ευρωπόλ τον Δεκέμβριο του 2014.

Έπειτα από την τελική έκθεση σχετικά με την ελευθέρωση του καθεστώτος των θεωρήσεων, η Μολδαβία θέσπισε νόμους με σκοπό την ενίσχυση του θεσμικού πλαισίου για την **καταπολέμηση της διαφθοράς** (ιδίως της διαφθοράς στις ανώτερες βαθμίδες της εξουσίας) και της **νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες**. Ωστόσο, η εφαρμογή παρουσιάζει σημαντικές καθυστερήσεις. Εξακολουθούν να υπάρχουν ανησυχίες όσον αφορά την πολιτική επιρροή που ασκείται στην καταπολέμηση της διαφθοράς και της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες. Απόπειρες υπονόμησης του πλαισίου για την καταπολέμηση της διαφθοράς (όπως ο αποκαλούμενος «νόμος για την ελευθέρωση των κεφαλαίων» και η αποκαλούμενη «δέσμη μέτρων για τις επιχειρήσεις» που αποσκοπούν, μεταξύ άλλων, στη μεταβολή του θεσμικού πλαισίου των οργάνων καταπολέμησης της διαφθοράς) έχουν αρνητικές επιπτώσεις στην αξιοπιστία της πολιτικής βούλησης για την καταπολέμηση της διαφθοράς. Παρότι στην τελευταία έκθεση σχετικά με την ελευθέρωση του καθεστώτος των θεωρήσεων προβλεπόταν η δημιουργία υπηρεσίας ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων, η εν λόγω υπηρεσία δημιουργήθηκε μόλις το 2017 και το πεδίο αρμοδιοτήτων της εξακολουθεί να περιορίζεται επί του παρόντος σε περιπτώσεις διαφθοράς και νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες. Οι καθυστερήσεις στην εφαρμογή του νόμου για την εθνική αρχή ακεραιότητας οδήγησαν σε τέλμα την επαλήθευση των δηλώσεων περιουσιακών στοιχείων και των περιπτώσεων σύγκρουσης συμφερόντων από τον Αύγουστο του 2016. Όσον αφορά τη θέσπιση νομοθεσίας για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες (με σκοπό την εναρμόνιση με την 4η οδηγία της ΕΕ για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες), διαπιστώνεται στασιμότητα.

Συνολικά, εξακολουθούν να πληρούνται τα κριτήρια αξιολόγησης για την ελευθέρωση του καθεστώτος των θεωρήσεων. Ωστόσο, η εκπλήρωση των κριτηρίων αξιολόγησης σχετικά με την καταπολέμηση της διαφθοράς και της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες μπορεί να τεθεί σε κίνδυνο εάν δεν ληφθούν άμεσα μέτρα για τη διασφάλιση της συνεχούς και βιώσιμης εφαρμογής. Πρέπει να ληφθούν μέτρα στους ακόλουθους τομείς:

- ενίσχυση της καταπολέμησης του οργανωμένου εγκλήματος με τη θέσπιση νέας νομοθεσίας για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες·
- διασφάλιση της πλήρους ανεξαρτησίας, αποδοτικότητας και αποτελεσματικότητας των ειδικών θεσμικών οργάνων για την καταπολέμηση της διαφθοράς. διασφάλιση του ότι το μελλοντικό νομικό πλαίσιο της αποκαλούμενης «δέσμης μέτρων για τις επιχειρήσεις» δεν θα έχει αρνητικές επιπτώσεις στην καταπολέμηση της διαφθοράς και τη διερεύνηση των περιπτώσεων τραπεζικής απάτης·
- διασφάλιση, κατά προτεραιότητα, της λειτουργίας της εθνικής αρχής ακεραιότητας με τον διορισμό ανώτερων διοικητικών στελεχών και επιθεωρητών·
- διασφάλιση της ορθής λειτουργίας της υπηρεσίας ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων εγκληματικής προέλευσης, με την εξασφάλιση πρόσβασης σε όλες τις απαραίτητες πληροφορίες (συμπεριλαμβανομένων των βάσεων δεδομένων), τη διάθεση επαρκούς προϋπολογισμού και προσωπικού, καθώς και τη διεύρυνση του πεδίου αρμοδιοτήτων της υπηρεσίας ώστε να καλύπτει έσοδα από κάθε μορφή εγκλήματος·
- ένταξη των προσπαθειών για τη δημιουργία ιστορικού επιδόσεων στον τομέα της καταπολέμησης της διαφθοράς στις ανώτερες βαθμίδες της εξουσίας·

- ενίσχυση των στοχευμένων ενημερωτικών εκστρατειών για την αποσαφήνιση των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων που απορρέουν από το καθεστώς απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης.

Γεωργία

Ολοκληρωμένη διαχείριση των συνόρων, διαχείριση της μετανάστευσης και άσυλο

Όσον αφορά τις προκλήσεις της παράτυπης μετανάστευσης, από το δεύτερο εξάμηνο του 2016 έως τα μέσα του 2017, οι τάσεις ως προς την παράνομη διαμονή και την απαγόρευση εισόδου παρέμειναν σταθερές. Τα αριθμητικά στοιχεία για τις αιτήσεις ασύλου που υποβλήθηκαν από Γεωργιανούς υπηκόους στην ΕΕ από το δεύτερο εξάμηνο του 2016 (4 750) έως τα μέσα του 2017 (4 630) δεν υποδεικνύουν περαιτέρω αύξηση. Οι περιπτώσεις απαγόρευσης εισόδου μειώθηκαν κατά 39 %, από 1 330 το 2015 σε 810 το 2016, ενώ οι περιπτώσεις παράνομης διαμονής μειώθηκαν κατά 3 %, από 5 405 το 2015 σε 5 240 το 2016. Οι αιτήσεις ασύλου αυξήθηκαν κατά 7,2 % (από 8 110 το 2015 σε 8 700 το 2016). Μεταξύ του πρώτου και του δεύτερου εξαμήνου του 2016 καταγράφηκε αύξηση της τάξης του 22 % (από 3 905 σε 4 750). Το ποσοστό αναγνώρισης ασύλου παρέμεινε σχεδόν το ίδιο (6,62 % το 2015 και 6,48 % το 2016). Ο αριθμός των Γεωργιανών υπηκόων για τους οποίους εκδόθηκε διαταγή εγκατάλειψης χώρας μειώθηκε κατά 12 %, από 6 415 το 2015 σε 5 635 το 2016, ενώ το ποσοστό επιστροφής αυξήθηκε από 45,13 % το 2015 σε 55,90 % το 2016. Παρότι το ποσοστό επιστροφής παραμένει σχετικά χαμηλό, η συνεργασία στον τομέα της επανεισδοχής χαρακτηρίζεται άριστη από τα κράτη μέλη και η συντριπτική πλειονότητα των αιτήσεων επανεισδοχής που υποβλήθηκαν το 2016 εγκρίθηκε από τις αρχές της Γεωργίας.

Η Γεωργία έχει σημειώσει περαιτέρω πρόοδο όσον αφορά την υλοποίηση της μεταναστευτικής στρατηγικής για την περίοδο 2016-2020, καθώς και του σχετικού σχεδίου δράσης, πρόδος η οποία έγκειται, μεταξύ άλλων, στη δημιουργία του ενιαίου συστήματος ανάλυσης της μετανάστευσης (η δοκιμή πραγματοποιήθηκε τον Οκτώβριο του 2016) και του ενιαίου συστήματος ανάλυσης κινδύνων και απειλών στα σύνορα, στην ανάπτυξη μεθοδολογίας ανάλυσης κινδύνων σε θέματα μετανάστευσης και στην επικαιροποίηση του μεταναστευτικού προφίλ του 2015. ως εκ τούτου, η χώρα συνέχισε να πληροί σε σταθερή βάση τα κριτήρια αξιολόγησης για την ελευθέρωση του καθεστώτος των θεωρήσεων. Η Γεωργία διοργανώνει εθνικές εκστρατείες και προγράμματα κατάρτισης τριών σταδίων σχετικά με τους κανόνες του καθεστώτος απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης και παρακολουθεί τα ταξίδια προς τον χώρο Σένγκεν.

Όσον αφορά τις διαδικασίες χορήγησης ασύλου, ο σημαντικός αριθμός αιτήσεων ασύλου που απορρίφθηκαν από τη Γεωργία για λόγους εθνικής ασφάλειας κατά το πρώτο εξάμηνο του 2017⁸ προκαλεί ανησυχία, η οποία διατυπώθηκε στην τρίτη και την τέταρτη έκθεση προόδου σχετικά την εφαρμογή από τη Γεωργία του σχεδίου δράσης για την ελευθέρωση του καθεστώτος των θεωρήσεων⁹, και το ζήτημα αυτό πρέπει να αντιμετωπιστεί.

⁸ Κατά την περίοδο Ιανουαρίου-Ιουνίου 2017, το 26 % όλων των αποφάσεων ήταν απορριπτικές για λόγους εθνικής ασφάλειας. Το 2016 και το 2015 τα ποσοστά αυτά ανήλθαν αντιστοίχως σε 5 % και 4 % (πηγή: UNHCR).

⁹ COM(2015) 199/SWD(2015) 103 final, το οποίο εκδόθηκε στις 8.5.2015, και COM(2015) 684/SWD(2015) 299 final, το οποίο εκδόθηκε στις 18.12.2015.

Δημόσια τάξη και ασφάλεια

Έπειτα από την τελευταία έκθεση σχετικά με την ελευθέρωση του καθεστώτος των θεωρήσεων, οι ομάδες οργανωμένου εγκλήματος από τη Γεωργία εξακολουθούν να αποτελούν μία από τις συχνότερα αναφερόμενες ιθαγένειες εκτός της ΕΕ οι οποίες εμπλέκονται σε δραστηριότητες **σοβαρού και οργανωμένου εγκλήματος** στην ΕΕ. Οι ομάδες οργανωμένου εγκλήματος της Γεωργίας χαρακτηρίζονται από υψηλό βαθμό κινητικότητας, δραστηριοποιούνται κυρίως σε οργανωμένα εγκλήματα κατά της ιδιοκτησίας (ιδίως σε οργανωμένες διαρρήξεις και κλοπές) και είναι ιδιαίτερα ενεργές στη Γαλλία, την Ελλάδα, τη Γερμανία, την Ιταλία και την Ισπανία. Οι εν λόγω ομάδες οργανωμένου εγκλήματος συνιστούν σοβαρή απειλή για την ΕΕ διότι οι δραστηριότητές τους χαρακτηρίζονται συχνά ως εγκλήματα χαμηλής έντασης, ο έλεγχος που ασκούν στις εγκληματικές αγορές αυξάνεται διαρκώς, ενώ συνεργάζονται επίσης και με άλλες ομάδες οργανωμένου εγκλήματος εκτός της ΕΕ. Η Γεωργία εξακολουθεί να αποτελεί χώρα διέλευσης για διάφορα παράνομα εμπορεύματα που διακινούνται προς την ΕΕ, ιδίως ναρκωτικά. Η Γεωργία χρησιμοποιείται ολοένα και περισσότερο για τη νομιμοποίηση παράνομων εσόδων από διάφορες ομάδες οργανωμένου εγκλήματος εντός και εκτός της ΕΕ, και έχει μετατραπεί σε χώρα διέλευσης για νομιμοποιημένα έσοδα εγκληματικών δραστηριοτήτων.

Η Γεωργία διασφάλισε τη συνεχή εκπλήρωση των υποχρεώσεών της και επέδειξε σοβαρή προσήλωση στην **πρόληψη και την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος**. Έχει εντείνει τη συνεργασία σε διεθνές επίπεδο. Οι προσπάθειες θα πρέπει να συνεχιστούν και να εδραιωθούν, ιδίως στον τομέα της επιβολής του νόμου. Οι εθνικές στρατηγικές και τα σχετικά σχέδια δράσης, καθώς και η νομοθεσία, υποβάλλονται ανά τακτά χρονικά διαστήματα σε επικαιροποίηση. Η νέα εθνική στρατηγική καταπολέμησης του οργανωμένου εγκλήματος για την περίοδο 2017-2020 και το σχέδιο δράσης για την περίοδο 2017-2018 εστιάζουν στους ακόλουθους βασικούς τομείς: ομάδες οργανωμένου εγκλήματος («ευγενείς κλέφτες»), ναρκωτικά, έγκλημα στον κυβερνοχώρο, εκσυγχρονισμένη αστυνόμευση και διεθνής συνεργασία. Κατά τους επόμενους μήνες πρέπει να διασφαλιστεί η έγκαιρη και αποτελεσματική εφαρμογή τους. Οι μεταρρυθμίσεις στην αστυνομία, οι οποίες άρχισαν το 2015 και αφορούν την αστυνόμευση βάσει εμπιστευτικών πληροφοριών και την αστυνόμευση σε επίπεδο τοπικών κοινοτήτων, σημειώνουν πρόοδο, όπως και η δημιουργία του ενιαίου συστήματος ανάλυσης εγκλημάτων. Οι μεταρρυθμίσεις αυτές είναι καίριας σημασίας για την κατανόηση και ανάλυση των εγκληματικών δραστηριοτήτων και την ανάληψη στοχευμένης δράσης στους τομείς της επιβολής του νόμου και της ποινικής δικαιοσύνης. Αστυνομικοί ακόλουθοι τοποθετούνται σε κράτη μέλη στρατηγικής σημασίας, ενώ συνάπτονται επίσης νέες συμφωνίες για την επιβολή του νόμου. Τον Απρίλιο του 2017 η Γεωργία υπέγραψε συμφωνία επιχειρησιακής και στρατηγικής συνεργασίας με την Ευρωπόλ, η οποία τέθηκε σε ισχύ τον Ιούλιο του 2017. Βρίσκονται σε εξέλιξη ενέργειες προς την κατεύθυνση της διαπραγματεύσεως για τη σύναψη συμφωνίας συνεργασίας με τη Eurojust και η έναρξη των διαπραγματεύσεων έχει προγραμματιστεί για τον Ιανουάριο του 2018.

Παρότι η Γεωργία παρουσιάζει συνολικά ικανοποιητικό ιστορικό επιδόσεων όσον αφορά την υλοποίηση μεταρρυθμίσεων για την **καταπολέμηση της διαφθοράς**, ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να δοθεί στην αποτελεσματική εφαρμογή του μηχανισμού επαλήθευσης των δηλώσεων περιουσιακών στοιχείων που θεσπίστηκε τον Ιανουάριο του 2017.

Συνολικά, εξακολουθούν να πληρούνται τα κριτήρια αξιολόγησης για την ελευθέρωση του καθεστώτος των θεωρήσεων. Αναμένεται περαιτέρω βελτίωση της εφαρμογής. Πρέπει να ληφθούν μέτρα στους ακόλουθους τομείς:

- συνέχιση της διεξαγωγής εκστρατειών σχετικά με τους κανόνες του καθεστώτος απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης, ολοκλήρωση του συστήματος ανάλυσης της μετανάστευσης και του συστήματος ανάλυσης κινδύνων, καθώς και ενίσχυση των προσπαθειών για την αντιμετώπιση των βαθύτερων αιτίων της μετανάστευσης που έχουν προσδιοριστεί·
- έναρξη εφαρμογής της συμφωνίας συνεργασίας που συνήφθη με την Ευρώπη ως ζήτημα προτεραιότητας και σύναψη συμφωνίας συνεργασίας με τη Eurojust·
- ολοκλήρωση της μεταρρύθμισης σχετικά με την αστυνόμευση βάσει εμπιστευτικών πληροφοριών και της δημιουργίας ενιαίου συστήματος ανάλυσης εγκλημάτων κατά προτεραιότητα·
- συνέχιση και περαιτέρω ενίσχυση της διασυνοριακής επιβολής του νόμου και της δικαστικής συνεργασίας·
- ενίσχυση των προσπαθειών για την επιβολή της νομοθεσίας που αφορά τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, τον εντοπισμό, τη δέσμευση και τη δήμευση περιουσιακών στοιχείων εγκληματικής προέλευσης, μεταξύ άλλων και σε διασυνοριακό επίπεδο. Ορισμός εθνικής υπηρεσίας ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων. Εναρμόνιση της νομοθεσίας με την τέταρτη οδηγία της ΕΕ για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες·
- θέσπιση τροποποιήσεων στη νομοθεσία για την καταπολέμηση των διακρίσεων προκειμένου να καταστεί αποτελεσματική η εφαρμογή της.

Ουκρανία

Ολοκληρωμένη διαχείριση των συνόρων, διαχείριση της μετανάστευσης και άσυλο

Όσον αφορά τις προκλήσεις της παράτυπης μετανάστευσης, οι τάσεις μεταξύ του δεύτερου εξαμήνου του 2016 και του πρώτου εξαμήνου του 2017 όσον αφορά την παράνομη διαμονή και την απαγόρευση εισόδου υποδεικνύουν ελαφρά μείωση. Ο αριθμός αιτήσεων ασύλου που υποβλήθηκαν από Ουκρανούς υπηκόους στην ΕΕ μεταξύ του δεύτερου εξαμήνου του 2016 και του πρώτου εξαμήνου του 2017 υποδεικνύουν σταθερή τάση (από 5 435 σε 5 380). Οι περιπτώσεις απαγόρευσης εισόδου μειώθηκαν ελαφρώς κατά 5 %, από 23 795 το 2015 σε 22 495 το 2016, ενώ οι περιπτώσεις παράνομης διαμονής αυξήθηκαν κατά 26 %, από 23 480 το 2015 σε 29 565 το 2016. Όσον αφορά τις αιτήσεις ασύλου, καταγράφηκε σημαντική μείωση της τάξης του 44 %, από 22 100 το 2015 σε 12 460 το 2016. Το ποσοστό αναγνώρισης ασύλου ανήλθε σε 30,12 % το 2015 και σε 24,61 % το 2016. Ο αριθμός των Ουκρανών υπηκόων για τους οποίους εκδόθηκε διαταγή εγκατάλειψης χώρας αυξήθηκε από 19 200 το 2015 σε 26 865 το 2016, ενώ το ποσοστό επιστροφής αυξήθηκε από 76,41 % το 2015 σε 82,58 % το 2016. Η συνεργασία με την Ουκρανία στον τομέα της επανεισδοχής παραμένει ιδιαίτερος ικανοποιητική, όπως αποδεικνύεται και από ποιοτικές αξιολογήσεις τόσο της ΕΕ όσο και των κρατών μελών.

Όσον αφορά τη διαχείριση της μετανάστευσης, στις 12 Ιουλίου 2017 θεσπίστηκε η κρατική μεταναστευτική πολιτική της Ουκρανίας με ορίζοντα το 2025. Κατά την περίοδο 2015-2017 πραγματοποιήθηκαν στοχευμένες εθνικές προληπτικές επιχειρήσεις για την

παρακολούθηση της εφαρμογής της μεταναστευτικής νομοθεσίας. Τον Μάιο του 2017 η Ουκρανία δρομολόγησε ενημερωτική εκστρατεία σε ολόκληρη τη χώρα, με σκοπό την αποσαφήνιση των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων που απορρέουν από το καθεστώς απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης.

Δημόσια τάξη και ασφάλεια

Όσον αφορά το **οργανωμένο έγκλημα**, η Ουκρανία εξακολουθεί να αποτελεί χώρα διέλευσης για διάφορα παράνομα εμπορεύματα που διακινούνται προς την ΕΕ. Κατά μήκος της διαδρομής του Καυκάσου διακινούνται σημαντικές ποσότητες ηρωίνης, οι οποίες διέρχονται από την Ουκρανία, μεταξύ άλλων χωρών της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης, με προορισμό την ΕΕ. Ομάδες οργανωμένου εγκλήματος από την Ουκρανία εμπλέκονται σε δραστηριότητες απάτης που αφορά τους ειδικούς φόρους κατανάλωσης, ιδίως στην παραγωγή και τη λαθραία διακίνηση παράνομων προϊόντων καπνού στην ΕΕ. Οι εγκληματίες του κυβερνοχώρου που είναι εγκατεστημένοι στην Ουκρανία είναι ιδιαίτερα εξελιγμένοι. Όσον αφορά τη διακίνηση παράνομων πυροβόλων όπλων, παρότι φαίνεται ότι το επίπεδο της δραστηριότητας διακίνησης είναι σήμερα χαμηλό, η Ουκρανία αποτελεί πιθανή χώρας προέλευσης για παράνομα πυροβόλα όπλα που διακινούνται προς την ΕΕ. Το 2015 διαλύθηκε η πρώην ειδική μονάδα της εθνικής αστυνομίας για τη διερεύνηση του οργανωμένου εγκλήματος, χωρίς να υπάρχουν σχέδια για την αντικατάστασή της.

Η Ουκρανία επικύρωσε συμφωνία με την Ευρωπαϊκή Ένωση για επιχειρησιακή και στρατηγική συνεργασία. Τον Σεπτέμβριο του 2017 τέθηκε σε ισχύ η συμφωνία συνεργασίας με τη Eurojust για την καταπολέμηση του διασυνοριακού εγκλήματος και της τρομοκρατίας. Ως πρώτο βήμα για τη δημιουργία ενός συστήματος ασφάλειας στον κυβερνοχώρο, τον Οκτώβριο του 2017 το Κοινοβούλιο ψήφισε νόμο για την ασφάλεια στον κυβερνοχώρο, με σκοπό να δρομολογηθεί η χάραξη κρατικής πολιτικής στον συγκεκριμένο τομέα και να δημιουργηθούν οι προϋποθέσεις για τη διασφάλιση της προστασίας των υποδομών πληροφοριών της χώρας στον κυβερνοχώρο.

Μετά την τελική έκθεση σχετικά με την ελευθέρωση του καθεστώτος των θεωρήσεων, έχει σημειωθεί πρόοδος στην υλοποίηση της **μεταρρύθμισης για την καταπολέμηση της διαφθοράς**, ιδίως όσον αφορά την αποτελεσματική λειτουργία της νεοσυσταθείσας εθνικής υπηρεσίας για την καταπολέμηση της διαφθοράς και της ειδικής εισαγγελίας για την καταπολέμηση της διαφθοράς, αλλά η βιωσιμότητα των μεταρρυθμίσεων εξακολουθεί να συνιστά πρόκληση. Η διατήρηση και η ενίσχυση της ανεξαρτησίας, καθώς και η αποτελεσματική λειτουργία της εθνικής υπηρεσίας για την καταπολέμηση της διαφθοράς, της ειδικής εισαγγελίας για την καταπολέμηση της διαφθοράς και της εθνικής υπηρεσίας για την πρόληψη της διαφθοράς, θα πρέπει να αποτελούν βασικές προτεραιότητες. Οι πρόσφατες εξελίξεις, όπως η θέσπιση περιορισμένων χρονικών περιθωρίων για τη διεξαγωγή προδικαστικών ερευνών, καθώς και η δημοσιοποίηση των μυστικών ερευνών της εθνικής υπηρεσίας για την καταπολέμηση της διαφθοράς από τη γενική εισαγγελία στο τέλος Νοεμβρίου, υπονομεύουν σοβαρά την ικανότητα της εθνικής υπηρεσίας για την καταπολέμηση της διαφθοράς όσον αφορά την αποτελεσματική διεξαγωγή ερευνών και την εμπιστοσύνη του κοινού στα θεσμικά όργανα που είναι αρμόδια για την καταπολέμηση της διαφθοράς. Στις αρχές Δεκεμβρίου του 2017 κατατέθηκε στο Κοινοβούλιο ένα σχέδιο νόμου, το οποίο θα διευκόλυνε αδικαιολόγητα την απόλυση των επικεφαλής των θεσμικών οργάνων καταπολέμησης της διαφθοράς και το οποίο, αν και επί του παρόντος έχει διαγραφεί από την

ημερήσια διάταξη, παραμένει κατατεθειμένο. Επιπλέον, σοβαρή ανησυχία προκαλεί η απουσία καταδικαστικών αποφάσεων σε υποθέσεις που εμπίπτουν στην αρμοδιότητα της εθνικής υπηρεσίας για την καταπολέμηση της διαφθοράς και της ειδικής εισαγγελίας για την καταπολέμηση της διαφθοράς. Στην αντιμετώπιση των εν λόγω αδυναμιών θα συμβάλει η συγκρότηση ανεξάρτητου ειδικού ανώτερου δικαστηρίου κατά της διαφθοράς, σε πλήρη συμμόρφωση με τη γνωμοδότηση της Επιτροπής της Βενετίας.

Όσον αφορά την εθνική υπηρεσία για την πρόληψη της διαφθοράς, μετά την επιτυχή έναρξη λειτουργίας του συστήματος ηλεκτρονικών δηλώσεων τον Σεπτέμβριο του 2016, η αποτελεσματική επαλήθευση των ηλεκτρονικών δηλώσεων παρεμποδίζεται σημαντικά από διάφορα προβλήματα. Οι σχετικές ανησυχίες αφορούν τη διοίκηση της υπηρεσίας, το πολύπλοκο κανονιστικό πλαίσιο, τη μη εγκατάσταση λογισμικού αυτοματοποιημένης επαλήθευσης, την έλλειψη άμεσης και αυτόματης πρόσβασης σε σχετικές βάσεις δεδομένων και αντίστοιχα μητρώα, καθώς και τη συνεχιζόμενη έλλειψη συνεργασίας από άλλα κρατικά θεσμικά όργανα. Η πρόσφατη υπόθεση μαρτύρων δημοσίου συμφέροντος κατά της ηγεσίας της εθνικής υπηρεσίας για την πρόληψη της διαφθοράς εγείρει περαιτέρω ανησυχίες ως προς την αξιοπιστία του οργάνου και την ικανότητά του να αποφέρει αποτελέσματα.

Πρόσθετη ανησυχητική εξέλιξη αποτελούν και οι αυξανόμενες πιέσεις που ασκούνται στην κοινωνία των πολιτών, μεταξύ άλλων μέσω ποινικών ερευνών και σωματικών επιθέσεων. Εξίσου σοβαρές ανησυχίες εγείρουν και οι νομοθετικές αλλαγές που θεσπίστηκαν τον Μάρτιο του 2017, βάσει των οποίων οι ακτιβιστές που δραστηριοποιούνται στον τομέα της καταπολέμησης της διαφθοράς υποχρεούνται να υποβάλλουν δηλώσεις περιουσιακών στοιχείων.

Συνολικά, εξακολουθούν να πληρούνται τα κριτήρια αξιολόγησης για την ελευθέρωση του καθεστώτος των θεωρήσεων. Ωστόσο, λαμβανομένων υπόψη των πρόσφατων εξελίξεων, πρέπει να ληφθούν άμεσα μέτρα για τη διασφάλιση της πλήρους υλοποίησης και της βιωσιμότητας των προηγούμενων μεταρρυθμίσεων, ιδίως όσον αφορά το κριτήριο αξιολόγησης σχετικά με την καταπολέμηση της διαφθοράς. Πρέπει να ληφθούν μέτρα στους ακόλουθους τομείς:

- ενίσχυση της συνεργασίας με τους αρμόδιους οργανισμούς της ΕΕ για την πρόληψη των κινδύνων που απορρέουν από την παράτυπη μετανάστευση·
- ενίσχυση των στοχευμένων ενημερωτικών εκστρατειών για την αποσαφήνιση των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων που απορρέουν από το καθεστώς απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης·
- διασφάλιση της ανεξαρτησίας, της αποτελεσματικότητας και της βιωσιμότητας του θεσμικού πλαισίου για την καταπολέμηση της διαφθοράς, ιδίως με τη σύσταση ανεξάρτητου και εξειδικευμένου ανώτερου δικαστηρίου κατά της διαφθοράς σύμφωνα με τη γνωμοδότηση της Επιτροπής της Βενετίας και την ουκρανική νομοθεσία. Παράλληλα, πρέπει να διασφαλιστούν και να ενισχυθούν η ανεξαρτησία και η ικανότητα της εθνικής υπηρεσίας για την καταπολέμηση της διαφθοράς και της ειδικής εισαγγελίας για την καταπολέμηση της διαφθοράς, αναστρέφοντας τις τρέχουσες τάσεις που υπονομεύουν το έργο τους·
- επείγουσα αποκατάσταση της αξιοπιστίας της εθνικής υπηρεσίας για την πρόληψη της διαφθοράς και δημιουργία αποτελεσματικού συστήματος επαλήθευσης των δηλώσεων περιουσιακών στοιχείων, μεταξύ άλλων μέσω λογισμικού αυτοματοποιημένης

επαλήθευσης με άμεση και αυτόματη πρόσβαση σε κρατικές βάσεις δεδομένων και αντίστοιχα μητρώα·

- κατάργηση των τροποποιήσεων που επεκτείνουν το πεδίο εφαρμογής των υποχρεώσεων δήλωσης περιουσιακών στοιχείων σε δηλούντες από την κοινωνία των πολιτών και διασφάλιση του ότι η κοινωνία των πολιτών μπορεί να διαδραματίζει τον ρόλο που της αναλογεί χωρίς αδικαιολόγητα εμπόδια και παρεμβάσεις·
- ενίσχυση των προσπαθειών για την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος, μεταξύ άλλων με τη διάθεση επαρκών πόρων και εμπειρογνώσιας στην εθνική αστυνομία, την καθιέρωση σαφούς οριοθέτησης των αρμοδιοτήτων και τη βελτίωση της συνεργασίας μεταξύ των αρχών επιβολής του νόμου.

III. Συμπεράσματα

Σύμφωνα με το άρθρο 1α παράγραφος 2β του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 539/2001, το οποίο επιβάλλει στην Επιτροπή την υποχρέωση να παρακολουθεί και να υποβάλλει έκθεση σχετικά με τη συνεχή εκπλήρωση των απαιτήσεων ελευθέρωσης του καθεστώτος των θεωρήσεων από τρίτες χώρες, η Επιτροπή θεωρεί ότι, βάσει της ανάλυσης που παρουσιάζεται στην παρούσα έκθεση και στο προσαρτώμενο έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής, εξακολουθούν να πληρούνται οι απαιτήσεις ελευθέρωσης του καθεστώτος των θεωρήσεων για τις οικείες χώρες. Στην έκθεση προσδιορίζονται πρόσθετα μέτρα τα οποία θα πρέπει να ληφθούν σε συγκεκριμένους τομείς προκειμένου να διατηρηθεί η συνεχής και βιώσιμη εφαρμογή. Επιπλέον, πρέπει να διασφαλίζεται η συνεχής εκπλήρωση όλων των υπόλοιπων κριτηρίων αξιολόγησης.

Οι χώρες των Δυτικών Βαλκανίων και της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης συνέχισαν να λαμβάνουν μέτρα για την αντιμετώπιση των προκλήσεων που εξακολουθεί να συνεπάγεται η **παράτυπη μετανάστευση**, ιδίως η **Αλβανία**. Τα μέτρα αυτά αποφέρουν ήδη αποτελέσματα. Η συνεργασία στον τομέα της επανεισδοχής εξακολουθεί να εφαρμόζεται απρόσκοπτα για όλες τις χώρες των Δυτικών Βαλκανίων και της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης που απολαύουν καθεστώτος απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης και τα ποσοστά επιστροφής είναι συνολικά υψηλά.

Όσον αφορά την **πρόληψη και την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος**, παρά τις συνεχείς προσπάθειες, οι ομάδες οργανωμένου εγκλήματος που προέρχονται από τις χώρες αυτές εξακολουθούν να δραστηριοποιούνται στη διακίνηση παράνομων πυροβόλων όπλων, στην τέλεση εγκλημάτων κατά της ιδιοκτησίας και στη διακίνηση διαφόρων παράνομων εμπορευμάτων (ιδίως ναρκωτικών και καπνού), στη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, στην εμπορία ανθρώπων, στην παράνομη διακίνηση μεταναστών και στο έγκλημα στον κυβερνοχώρο σε κράτη μέλη της ΕΕ. Πρέπει να ενισχυθούν οι προσπάθειες στους συγκεκριμένους τομείς.

Όσον αφορά την **πρόληψη και την καταπολέμηση της διαφθοράς και της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες**, η **Μολδαβία** πρέπει να λάβει άμεσα μέτρα για τη διασφάλιση της συνεχούς εκπλήρωσης του κριτηρίου αξιολόγησης και της βιωσιμότητας των μεταρρυθμίσεων. Λαμβανομένων υπόψη των πρόσφατων εξελίξεων, η **Ουκρανία** πρέπει επίσης να λάβει άμεσα μέτρα ώστε να διατηρηθούν τα μέτρα καταπολέμησης της διαφθοράς που θεσπίστηκαν στο πλαίσιο των προηγούμενων μεταρρυθμίσεων και να καταστεί δυνατή η επίτευξη περαιτέρω προόδου.

Η εκπλήρωση των κριτηρίων αξιολόγησης για την ελευθέρωση του καθεστώτος των θεωρήσεων αποτελεί διαρκή και εξελισσόμενη διαδικασία. Τόσο οι συνεδριάσεις και οι διάλογοι που πραγματοποιούνται σε τακτική βάση στο πλαίσιο της υποεπιτροπής για τη δικαιοσύνη, την ελευθερία και την ασφάλεια μεταξύ της ΕΕ και των χωρών που απολαύουν του καθεστώτος απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης, συμπεριλαμβανομένων, κατά περίπτωση, όσον αφορά τις χώρες των Δυτικών Βαλκανίων, των ενταξιακών διαπραγματεύσεων με την ΕΕ, όσο και οι συνεδριάσεις σε επίπεδο ανώτερων υπαλλήλων παρέχουν το κατάλληλο πλαίσιο για την περαιτέρω εξέταση των εν λόγω ζητημάτων. Η Επιτροπή θα υποβάλει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο νέα έκθεση σχετικά με τη συνεχή εκπλήρωση των απαιτήσεων για την ελευθέρωση του καθεστώτος των θεωρήσεων από τρίτες χώρες το 2018.